

A magyar népzene dallamtípusai az észak-kaukázusi türk népek zenefolklójában

Agócs Gergely

2014 októberében, Agócs Gergely és Somfai Kara Dávid megvalósított egy háromhetes terepkutatást a magyar összehasonlító zenefolklorisztika számára kiemelten fontos dagestáni kara nogajok és kumukok településterületén. A dagestáni expedíció az Agócs Gergely által 2000-ben elindított kutatási program keretében immár a harmadik magyar gyűjtési akció a Kaukázus északi előterében élő türk népek körében. A korábbi gyűjtések eredményei azt mutatták, hogy a karacsajok, balkárok és a Kubány folyó mellékén élő nogajok népzenejében magyar népdaltípusok közeli változatainak egész sora lelhető fel, s a feltárt dallamrepertoárban a párhuzamok nagy százaléka is arra utalt, hogy a térség zenefolklója kiemelten fontos helyet foglal el a magyar összehasonlító zenefolklorisztika forrásanyagában. Az észak-kaukázusi türk dallamgyűjtemény számítógépes vizsgálata kimutatta, hogy a több, mint 1500 dallamot számláló mintának a magyar népzene irányában fennálló párhuzamai nem véletlenszerűek, hanem 98%-os a valószínűsége annak, hogy a két zenei rendszer között genealógiai kapcsolat áll fenn. A 2014-es expedíció az eddigiéknél is nagyobb számú dallampárhuzamot, sőt több esetben szinte dallamegyezéseket hozott a felszínre. Ezek az eredmények egyrészt arra hívják fel a figyelmünket, hogy az első, ilyen irányú vizsgálatokat végző szakemberek (Kodály Zoltán 1917, 1937, Bartók Béla 1924, Vikár László 1955-től, stb.) a türk népek kulturális örökségében jó érzékkel és helyesen ismerték fel a magyar népzene rokonságát. Másrészt arra is rámutatnak, hogy a Kaukázus északi előterében élő népek folklója számos további, eddig feltáratlan adalékot tartogat a magyar tudományosság számára, melyek dokumentálása a témával foglalkozó szakembereknek sok munkát adhat a jövőben is.